

ЧЕРКАСОВАСвітлана Олександрівна
cherckeska@gmail.com

УДК 657.6:338.467

ГОЛУБКОВАВікторія Олегівна
vikagol24@gmail.com

**ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ПОСЛУГ
ПРИВАТНИМИ ОХОРОННИМИ
АГЕНТСТВАМИ В УКРАЇНІ**

**FEATURES OF SERVICES' PROVIDING BY
PRIVATE SECURITY AGENCIES IN
UKRAINE**

к.е.н., доцент, Одеський
національний політехнічний
університет

бакалавр, Одеський
національний політехнічний
університет

У статті розглянуті теоретико-методичні засади обліку і контролю розрахунків з надання послуг приватними охоронними агентствами, розглянуті основні тенденції розвитку ринку охоронних послуг в Україні, визначені особливості обліку і контролю розрахунків з надання охоронних послуг приватними охоронними агентствами, а також розроблені заходи щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків із клієнтами з надання охоронних послуг.

* * *

В статье рассмотрены теоретико-методические основы учета и контроля расчетов по предоставлению услуг частными охранными агентствами, рассмотрены основные тенденции развития рынка охранных услуг в Украине, определены особенности учета и контроля расчетов по предоставлению охранных услуг частными охранными агентствами, а также разработаны мероприятия по совершенствованию учета и контроля расчетов с клиентами по предоставлению охранных услуг.

* * *

The article deals with the theoretical and methodological bases of accounting and control of calculations on the provision of services by private security agencies, considers the main tendencies of the development of the market of security services in Ukraine, specifies the features of accounting and control of settlements for the provision of security services by private security agencies, as well as measures for improving accounting and control of settlements with clients for provision of security services.

The main purpose of the work is to consider the theoretical and methodological principles of accounting and control of settlements for the provision of services by a private security agency and measures to improve the accounting and control of settlements for the provision of services by a private security agency and their practical use.

The object of the study is the process of accounting and control of calculations for the provision of services by a private security agency. The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical aspects regarding the system of accounting and control of calculations for the provision of services by a private security agency.

The introduction of a reserve of doubtful debts, a more detailed inventory of assets and liabilities, and the development of a special software product AB ABIS, allows you to minimize agency costs and increase profits, which is a positive signal for the private agency. Due to the calculation of the reserve of doubtful debts, the agency ensures the implementation of the principle of diligence - only reflects on the balance sheet the accounts receivable that is likely to be repaid, will bring economic benefits, in addition, distributes expenses by periods. Accordingly, the problems of accounting and control of the calculations for the provision of services should be considered from the point of improving its accounting, analytical and information support, and insufficient study of problem issues in relation to disclosure of the peculiarities of the organization of effective accounting and control of calculations for the provision of services by a private security agency.

Ключові слова: облік, контроль, аналіз, розрахунки, особливості, охоронне агентство, охоронна діяльність, надання послуг

Ключевые слова: учет, контроль, анализ, расчеты, особенности, охранный агентств, охранный деятельность, оказание услуг

Keywords: accounting, control, analysis, calculations, features, security agency, security activity, provision of services

ВСТУП

В умовах ринкових відносин особливої актуальності набуває проблематика забезпечення фізичного захисту та безпеки активів (прав власності) суб'єктів господарської діяльності й фізичних осіб через здійснення охоронної діяльності. На сьогоднішній день ринок охоронних послуг в Україні значною мірою зале-

жать від системи обліку і контролю розрахунків з надання охоронних послуг, яка забезпечує його економічну самостійність, конкурентоспроможність та стійке фінансове становище на ринку, оскільки ефективність відповідної системи залежить від об'єктивності, достовірності та повноти отриманої обліково-аналітичної інформації.

Однак не завжди за сучасних умов діяльності охо-

ронного агентства, практика обліку відповідає вимогам внутрішніх користувачів. Відповідно, проблематика формування ефективної системи обліку і контролю з надання послуг слід розглядати з позиції вдосконалення її обліково-аналітичного й інформаційного забезпечення, а недостатнє вивчення проблемних питань щодо розкриття особливостей формування ефективної системи обліку і контролю розрахунків з надання охоронних послуг приватними охоронними агентствами обумовили актуальність вибору теми даної статті.

МЕТА РОБОТИ

Метою роботи є розглядання теоретико-методичних засад обліку і контролю розрахунків з надання послуг охоронного агентства та заходів щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків з надання послуг охоронним агентством та щодо їх практичного використання.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною базою дослідження становлять наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти. При проведенні дослідження використовувалися методи структурно-логічного аналізу, порівняння та узагальнення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Основним нормативним документом, який регламентує охоронну діяльність в Україні являється Закон України «Про охоронну діяльність» [1].

Згідно з цим законом охоронна діяльність – це професійна діяльність суб'єктів державної та недержавної охоронної діяльності по організації та практичному здійсненню заходів охорони належного їм майна, забезпечення особистої безпеки їх засновників та посадових осіб, надання на підставі цивільно-правових угод послуг з охорони майна юридичних і фізичних осіб та забезпечення особистої безпеки фізичних осіб [1].

Об'єктом охоронної діяльності виступає фізична або юридична особа, які укладають договір з суб'єктом – охоронним агентством задля забезпечення ефективного контролю якості послуг, що регламентує вимоги до здійснення послуг охорони.

Зміст договору – це сукупність умов (пунктів), визначених на розсуд сторін і погоджених ними, та умов, які є обов'язковими відповідно до актів цивільного законодавства. Сторони також мають право укласти договір, в якому містяться елементи різних договорів (змішаний договір). До відносин сторін у змішаному договорі застосовуються у відповідних частинах положення актів цивільного законодавства про договори, елементи яких містяться у змішаному договорі, якщо інше не встановлено договором або не впливає із суті змішаного [5].

Згідно діючого законодавства суб'єкти охоронної діяльності здійснюють таку діяльність на підставі отриманої у встановленому порядку ліцензії.

Ліцензування охоронної діяльності здійснюється відповідно до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» [2]. Цим законом передбачена необхідність отримання ліцензій на такий вид діяльності як надання послуг, пов'язаних з

охороною державної та іншої власності, надання послуг з охорони громадян.

Ліцензійні умови визначають організаційні, кваліфікаційні та особливі вимоги провадження господарської діяльності з надання послуг, пов'язаних з охороною державної та іншої власності, надання послуг з охорони громадян.

Суб'єкт охоронної діяльності на підставі отриманої у встановленому порядку ліцензії надає такі охоронні послуги послуги:

- охорона майна громадян;
- охорона майна юридичних осіб;
- охорона фізичних осіб [1].

При цьому під охороною майна визначають діяльність суб'єктів охоронної діяльності з організації та практичного здійснення на підставі цивільно-правових договорів заходів, спрямованих на забезпечення схоронності, цілісності визначених власником майна належних йому будівель, споруд, іншого рухомого та нерухомого майна з метою відвернення та/або недопущення безпосередніх посягань на майно, припинення несанкціонованого власником доступу до нього для збереження його фізичного стану і забезпечення здійснення власником цього майна всіх належних йому повноважень щодо нього [3].

Охорона громадян – це діяльність суб'єктів охоронної діяльності з організації та практичного здійснення заходів, спрямованих на забезпечення особистої безпеки індивідуально визначеної фізичної особи шляхом відвернення та/або недопущення негативного безпосереднього впливу факторів кримінального, побутового або екологічного характеру на стан її життєдіяльності [3].

Охоронну діяльність можуть провадити на всій території України юридичні особи, а також фізичні особи-підприємці на підставі ліцензії за наявності матеріально-технічної бази, необхідної для провадження такої діяльності, та за умов виконання такими особами організаційних, кадрових і технологічних вимог, передбачених ліцензійними умовами.

При цьому суб'єкт недержавної охоронної діяльності є суб'єктом підприємницької діяльності з надання на договірній основі послуг юридичним і фізичним особам по здійсненню заходів охорони та безпеки, а також суб'єкт господарювання, заснований на недержавній формі власності, що здійснює охоронну діяльність щодо належного йому майна, забезпечення особистої безпеки своїх засновників або посадових осіб, є самостійним господарюючим статутним суб'єктом, який має права юридичної особи та здійснює охоронну діяльність з метою одержання прибутку (доходу) [3].

Для одержання ліцензії охоронне агентство повинне надати до ліцензійного органу наступні документи:

- 1) заяву на одержання ліцензії;
- 2) засвідчені нотаріально копії установчих документів (для юридичної особи);
- 3) засвідчені відбитком печатки підприємства копії документів, які підтверджують рівень освіти, кваліфікації та стаж роботи співробітників, необхідні для здійснення відповідного виду господарської діяльності [4].

Під час здійснення охоронної діяльності персоналу недержавних охоронних установ забороняється:

1) удаватися до неправомірних дій, що посягають на права і свободи громадян, ставлять під загрозу їх життя, здоров'я, честь, гідність та майно.

2) видавати себе за представників правоохоронних органів.

3) використовувати формений одяг працівників Міністерства внутрішніх справ України, інших правоохоронних органів [4].

За сучасних реалій український ринок послуг охорони знаходиться у процесі розвитку. З одного боку, на нього вплинула криза в національній економіці і зростання мінімальних зарплат, що призвело до збільшення собівартості обладнання, екіпіровки, витратних

матеріалів, що застосовуються при здійсненні охорони. З іншого боку, погіршення криміногенної ситуації в країні сприяло зростанню попиту на такі послуги [6].

Судячи з рекламної активності, найдинамічніше на вітчизняному охоронному ринку розвиваються компанії Венбест, Сіріус, Шериф, Ефорт, а також Поліція охорони [6].

Ціни на охоронні послуги залежать від рівня витрат охоронного агентства на забезпечення захисту інтересів клієнта. Динаміку зміни середньої вартості фізичної охорони в Україні в 2014-17 рр., грн/час, розглянемо на рис. 1. та динаміку вартості перевірки приміщень в Україні в 2014-2015 рр., грн/м², зображено на рис. 2.

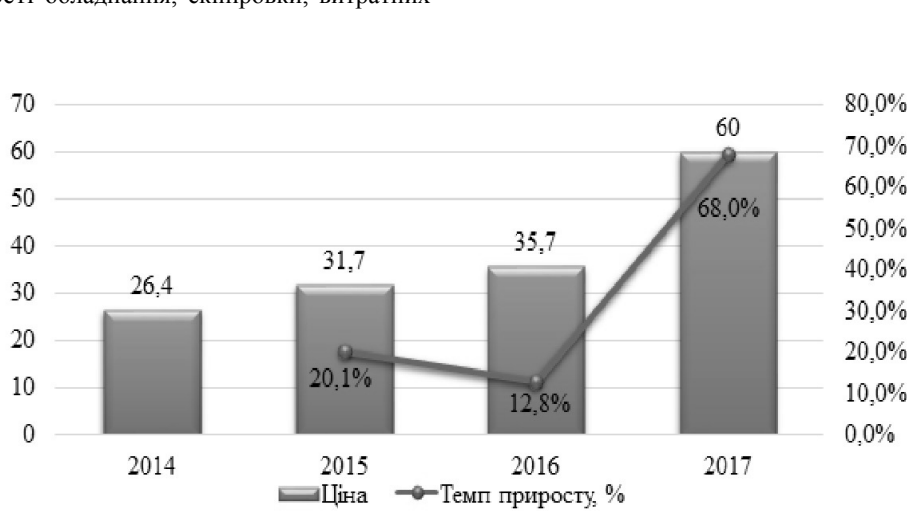

Рис. 1. Динаміка зміни середньої вартості фізичної охорони в Україні в 2014-2017 рр., грн/час.

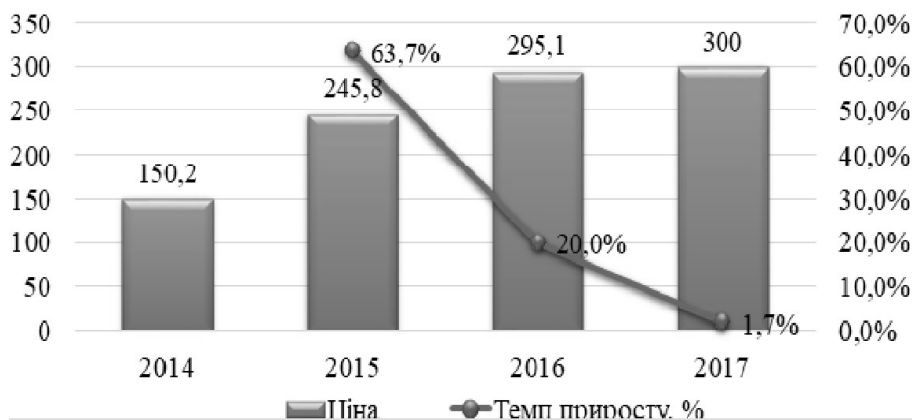

Рис. 2. Динаміка зміни вартості перевірки приміщень охорони приміщень в Україні в 2014-2015 рр., грн/м²

Значну частину собівартості послуг формує фонд заробітної плати, яку отримують фахівці, що забезпечують безпеку об'єктів або людей.

На сьогоднішній день питання обліку розрахунків з надання послуг охоронним агентством регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [7].

Замовниками охоронних послуг являються фізичні або юридичні особи, які заключають договір з охоронною фірмою та обговорюють цілу ланку певних послуг. Замовники виступають у ролі дебіторів. Дебі-

тори – юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошей, їх еквівалентів або інших активів [8].

Вартість послуг з перевірки приміщень в більшості випадків розраховується в доларах, тому вона змінюється відповідно до коливань курсу цієї валюти.

Виникнення дебіторської заборгованості в певних межах є нормальною ознакою діяльності агентства, але не в тих випадках, коли відбувається її неконтрольоване зростання. Оскільки створення великих обсягів дебіторської заборгованості викликає низьку плато-

спроможність агентства.

Усі платежі в Україні здійснюються у готівковій та безготівковій формі.

Слід зауважити, що ефективність розрахункових відносин між агентством і підприємствами в цілому залежить від стану внутрішньогосподарського контролю розрахунків у межах окремого охоронного агентства.

Саме тому необхідним є постійне відстеження рівня дебіторської заборгованості і недопущення її значного зростання, з метою отримання якісної і своєчасної інформації про стан розрахунків і прийняття на цій підставі необхідних управлінських рішень. Проблема охоронного агентства не лише у тому, що борги не повертаються, а й у тому, що досить складно оцінити суму ймовірної безнадійної заборгованості, розрахувати резерв для її списання.

Необхідність створення резерву сумнівних боргів пов'язана з невизначеністю та загрозою можливих

збитків. Завдяки обчисленню резерву охоронне агентство забезпечує виконання принципу обачності – відображає у балансі лише ту дебіторську заборгованість, яка ймовірно буде погашена, принесе економічні вигоди, крім того, розподіляє витрати за періодами.

В інтересах охоронного агентства рекомендується підтримувати постійний контроль за розрахунками з дебіторами. Оскільки безвідповідальність та безконтрольність може призвести до кримінальної та адміністративної відповідальності, що у свою чергу відповідно позначиться на фінансовому стані охоронного агентства та його репутації серед партнерів та клієнтів.

Таким чином, на основі визначених особливостей обліку та контролю розрахунків з надання охоронних послуг недержавними (приватними) охоронними агентствами можна визначити основні напрямки щодо удосконалення обліку і контролю їх розрахунків з клієнтами (рис. 3).

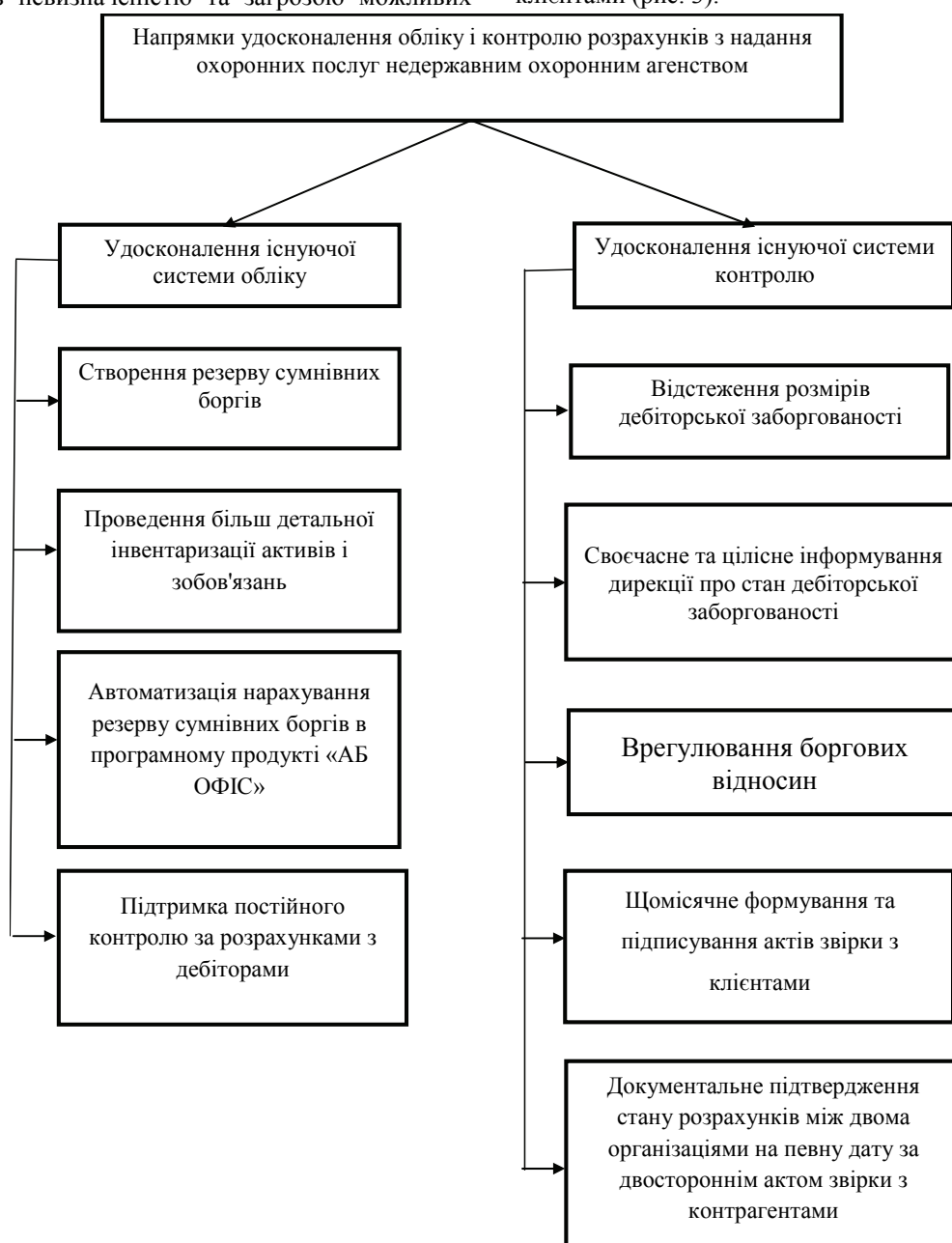

Рис. 3. Шляхи удосконалення обліку і контролю розрахунків з надання охоронних послуг приватним охоронним агентствам

Запропоновані методики контролю і обліку розрахунків з надання охоронних послуг надають можливість звести до мінімуму ризику прийняття неефективних рішень в охоронному агентстві, що надалі дозволить уникати появи істотних помилок та реальніше оцінювати його фінансовий стан.

Основу інформаційного забезпечення реалізації запропонованих заходів щодо удосконалення обліку і контролю розрахунків з надання охоронних послуг, сформував використання сучасного програмного забезпечення автоматизації обліку розрахунків з надання охоронних послуг у середовищі інформаційної системи «АБ ОФІС», а процесів їх управління й контролю – у MS Word, MS Excel.

При цьому слід зауважити, що програмне забезпечення «АБ ОФІС» орієнтоване на мережеве використання і дозволяє легко підключати до єдиної бази даних необхідну кількість комп'ютерів. У програмі передбачена можливість ведення декількох баз даних з автоматичним обміном даними між ними, що значно полегшує управління дебіторською заборгованістю декількома охоронними агентствами одночасно.

Одним з головних завдань бухгалтера недержавного охоронного агентства полягає в тому, щоб визначити терміни погашення його дебіторської заборгованості, виявляти непогашену у строк дебіторську заборгованість, своєчасно попереджати керівництво про закінчення терміну позовної давності з дебіторської заборгованості. Все це виявляється у результаті інвентаризації заборгованостей.

Для проведення інвентаризації повинна створюватися спеціальна комісія, призначена керівником. Після проведеної інвентаризації, система управління повинна вивчати, який відсоток неповернення дебіторської заборгованості припадає на одного або кількох головних боржників; чи буде впливати несплата одним з головних боржників на фінансове становище охоронного агентства, а також проводити оцінку за термінами утворення заборгованостей і термінами їх можливого погашення.

При цьому акти звірки призначені для документального підтвердження стану розрахунків між двома сторонами (охоронним агентством та його клієнтами) на певну дату. За допомогою даного документа можна простежити всі господарські операції, проведені за участю контрагентів в розрізі договорів або в цілому, і вивести кінцеве сальдо на ту чи іншу дату.

ВИСНОВКИ

На сьогоднішній день охоронна діяльність є специфічним та особливим видом діяльності, що пов'язана з ризиком для життя не тільки для самих працівників охорони, а й для оточуючих. При її здійсненні необхідна певна спеціалізація і відповідний рівень підготовки фахівців, без яких протидіяти злочинним посяганням на безпеку активів (прав власності) суб'єктів господарської діяльності й життя фізичних осіб неможливо. Відповідно, недержавні (приватні) охоронні агентства посідають чільне місце в системі органів, що здійснюють профілактику правопоруше-

нь, та них особливого значення набуває необхідність дотримання досить жорстких вимог ліцензійних умов щодо підбору персоналу та організації відповідного обліково-аналітичного забезпечення розрахунків з клієнтами з наданнями якісних охоронних послуг, що вимагає проведення подальших наукових досліджень в рамках означеної проблематики.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про охоронну діяльність»: чинне законодавство зі змінами і доп. станом 22 березня 2012 р. Київ, 234 с.
2. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»: офіц. видання: текст прийнятий ВР України 02 березня 2015 р. Київ, 222 с.
3. Ярошенко Ю.О. Особливості послуг приватних охоронних структур за сучасним законодавством. Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. м. Харків, 2013. С. 48–51.
4. Потаїчук І.В. Державний контроль за діяльністю приватних охоронних підприємств. Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право». 2017. № 1. с. 15.
5. Цивільний кодекс України. Київ, 2015. 372с.
6. Pro consulting. Аналітика ринків. Фінансові консалтинг. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/cena-spokojstviya-tendencii-rynka-ohrannyh-uslug-v-ukraine> (дата звернення 07.07.2018)
7. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». Київ, 2012. № 996. с. 1.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: офіційне видання: текст затверджений наказом Міністерства фінансів від 8 вересня 2013 р. Київ, 237 с.

References

1. Law of Ukraine "On protective activities": current legislation on change and additional. March 22, 2012. Kyiv, 234 p. (in Ukrainian)
2. Law of Ukraine "On Licensing Certain Types of Economic Activities": officer. edition: text adopted by the Verkhovna Rada of Ukraine March 02, 2015. Kyiv, 222 p. (in Ukrainian)
3. Yaroshenko Y.O. Features of services of private security structures under modern legislation. Problems of legal reform and the development of civil society in Ukraine: materials of International science-practice conference. Kharkiv, 2013. pp. 48-51. (in Ukrainian)
4. Potaichuk I.V. State control over the activity of private security companies. Journal of the National University of Ostroh Academy. Series "Right". 2017. № 1. p. 15. (in Ukrainian)
5. The Civil Code of Ukraine. Kyiv, 2015. 372 p. (in Ukrainian)
6. Pro consulting. Market Analytics. Financial consulting: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/cena-spokojstviya-tendencii-rynka-ohrannyh-uslug-v-ukraine> (application date 07.07.2018) (in Ukrainian)
7. Law of Ukraine "On Accounting and Financial Reporting in Ukraine". Kyiv, 2012. № 996. p.1. (in Ukrainian)
8. Regulation (standard) of accounting 10 "Accounts Receivable": the official publication: the text approved by the order of the Ministry of Finance of September 8, 2013. Kyiv. 237 p. (in Ukrainian)